

Deviate stretnutie chudobných ľudí Európskej únie Brusel, 25. - 26. jún 2010

2010 východisko pre novú dohodu/údel Súhrnná správa

ÚVOD

Približne 130 zástupkyň a zástupcov ľudí prežívajúcich chudobu zo všetkých členských štátov Európskej únie a Nórska ako aj 80 zástupcov národných inštitúcií a inštitúcií Európskej únie, mimovládnych organizácií a akademikov sa zúčastnilo na deviatom stretnutí chudobných ľudí Európskej únie. Stretnutie bolo zamerané na 1) zhodnotenie výsledkov predchádzajúcich stretnutí a 2) budúce priority činnosti Európskej únie, využijúc príležitosť roka 2010, ktorý je Európskym rokom boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu ako východisko pre novú dohodu.

Stretnutie organizovalo španielske predsedníctvo Európskej únie, v jeho mene privítala účastníkov pani Isabelle MARTINEZ a vyjadrila nádej, že stretnutie prispeje k pevným predsavzatiam a záväzkom v záverečnej deklarácii roku Európskej únie 2010. Na počesť roka 2010 bolo stretnutie prvýkrát hosťom Európskeho parlamentu. Pani Pervenche BERÈS, členka Európskeho parlamentu, prezidentka Výboru pre zamestnanosť a sociálne veci privítala delegátov a vyzvala k novej európskej rovnováhe medzi ekonomickými a sociálnymi politikami, zdôrazniac, že Európska únia musí pracovať na tom, aby bol hlas ľudí vypočutý. Pani Adelia FERNANDES, reprezentantka 8. stretnutia pri oslovení úvodného zasadnutia zdôraznila dôležitosť toho, že chudobní ľudia majú hlas a zúčastňujú sa procesu sociálnej inklúzie.

ZHODNOTENIE EFEKTOV PREDCHÁDZAJÚCICH STRETNUTÍ

Európska komisia ako odpoveď na požiadavku ukázať výsledky predchádzajúcich stretnutí na úrovni Európskej únie poskytla nasledujúcu tabuľku, v ktorej sa pokúsila ukázať spojenia medzi diskusiami na stretnutiach na úrovni Európskej únie a konaním Komisie. Diskusné vstupy predstaviteľiek Komisie (Lenia SAMUEL, zástupkyňa Komiséra a Antónia CARPARELLI, vedúca útvaru pre inklúziu Generálneho riaditeľstva pre zamestnanosť, sociálne veci a rovnaké príležitosti) na stretnutí čerpali z informácií obsiahnutých v tejto tabuľke. Okrem toho EAPN s podporou belgického Ministerstva sociálnych vecí objednala výskum o efektoch európskych stretnutí a predbežné zistenia tohto výskumu boli prezentované na stretnutí.

Tabuľka, ktorú poskytla Európska komisia v nadväznosti na požiadavky, ktoré vzišli z európskych stretnutí chudobných ľudí	
OBLASŤ 1: PRIEREZOVÉ CIELE	
<i>Požiadavky zo stretnutí</i>	<i>Reakcia Komisie</i>
Zmenšiť medzeru medzi ekonomickými a sociálnymi politikami	Európa 2020; Zmenšenie chudoby zaradené medzi hlavné ciele, nová sociálna smernica na zabezpečenie kontinuity.
Uprednostniť aktívnu inklúziu, riešiť detskú chudobu a prisťahovalcov	Tieto problémy sa sledovali a ďalšie sledovanie je plánované v programe práce Komisie
Zapojenie médií	Určenie roka 2010 ako Roka boja proti chudobe a sociálnemu vylúčeniu je zamerané na zvyšovanie povedomia o chudobe a zapojenie médií
OBLASŤ 2: FINANČNÁ INKLÚZIA	
<i>Požiadavky zo stretnutí</i>	<i>Reakcia Komisie</i>
Sprístupniť mikroúverové schémy	Nové možnosti mikroúverov pre mladých ľudí a samostatne zárobkovo činné osoby čiastočne financované PROGRESSOM
Minimálny príjem (dávky sociálnej pomoci) dostačujúce pre dôstojný život	<ul style="list-style-type: none"> • Odporúčanie pre aktívnu inklúziu z roku 2008 obsahuje túto požiadavku • Následná správa o adekvátnosti schém minimálneho príjmu v členských štátoch • Správa Európskeho parlamentu podporujúca schémy minimálneho príjmu (dávok sociálnej pomoci) nad prahom chudoby • Priority Okrúhleho stola 2010 a neformálneho stretnutia ministrov sociálnych vecí EÚ
OBLASŤ 3: VYLÚČENIE Z BÝVANIA A BEZDOMOVSTVO	
Bezdomovstvo by malo byť kľúčovým cieľom aktivít	Rok 2009 bol tematickým rokom o bezdomovstve – výsledky sú v Spoločnej správe sociálnej ochrany a sociálnej inklúzie 2010

Štrukturálne fondy by sa mali zamerať na bývanie	Zvýšená možnosť využívať štrukturálne fondy na zlepšenie bývania bola schválená
OBLASŤ 4: SLUŽBY	
Všeobecné právo na prístup k sociálnym službám	Právo na prístup k sociálnym službám bolo identifikované ako tretí pilier aktívnej inklúzie
Prístup k prijateľnej a kvalitnej zdravotnej starostlivosti pre všetkých	Komuniké Komisie o nerovnostiach týkajúcich sa zdravia
Rovnaké príležitosti vo vzdelávaní	Európa 2020: Redukcia predčasného ukončenia školského vzdelávania bola zaradená medzi hlavné ciele stratégie; starosť o mládež na cestách súčasťou hlavnej iniciatívy
Cenová dostupnosť energií a iných základných služieb	Energetický balík Európskej únie obsahuje zameranie na energetickú chudobu
OBLASŤ 5: PARTICIPÁCIA	
Participácia musí byť pravidelná a musí byť daný formálny status a štruktúra	Kľúčové priority Platformy Európskej únie o chudobe a sociálnom vylúčení
Dialóg na všetkých úrovniach	Platforma Európskej únie o chudobe a sociálnom vylúčení má zvýšiť ďalšie zapojenie a participáciu všetkých zainteresovaných ustanovení Otvorenou metódou koordinácie v sociálnej oblasti (ďalej OMK)
Participácia chudobných ľudí	Kľúčový cieľ sociálnej OMK; Európsky rok 2010 a má byť zvýšená Platformou Európskej únie o chudobe a sociálnom vylúčení
Indikátory monitorovania participácie	Komisiou podporovaná štúdia o zapájaní zainteresovaných osôb sa práve dokončeva

Pani Danielle DIERCKX z Antverpskej univerzity Belgicko informovala, že výskum uskutočňovaný pre EAPN má byť zameraný na nasledujúce otázky:

- A. Aký je vplyv *stretnutí* na chudobných ľudí?
- B. Aký je vplyv na aktívnych členov a inštitúcie občianskej spoločnosti?
- C. Aký je vplyv na politiky proti chudobe? (EÚ + národná úroveň)
- D. Ako je hodnotená účasť na stretnutiach?

Prvé výsledky ukazujú, že hodnotenie participácie na stretnutiach samo o sebe bolo veľmi pozitívne so 75 % alebo väčšou mierou spokojnosti pri každej otázke.

Avšak o vplyve stretnutí na politické programy bol pozorovaný zaujímavý "protikladný" výsledok. To znamená, že 59% opýtaných tvorcov politiky verí, že stretnutia mali vplyv na politické programy, no 78% chudobných ľudí vidí malý alebo nijaký vplyv zo stretnutí na rozvoj politik.

Úplné výsledky tohto výskumu budú prístupné na Okrúhlym stole o sociálnej inklúzii (október 2010).

BUDÚCE PRIORITY ČINNOSTI EURÓPSKEJ ÚNIE

Workshopy poskytli možnosť zaoberať sa hodnotením vplyvu stretnutí, ale v prvom rade sa zamerali na návrhy budúcich priorít. Delegáti zdôrazňovali svoje základné priority, ktoré boli prezentované na záverečnom plenárnom zasadnutí.

Správa o workshope: Spravodajcovia zhrnuli výstup workshopov pod tri nasledujúce otázky:

Čo znamená chudoba v roku 2010? Hoci sa chudobe stále venuje pozornosť, je významnou realitou aj v roku 2010. Chudobu nemožno obmedziť na jeden prvok, pretože je viacrozmerým javom, kde sú všetky stránky prepojené. Prístup k dôstojnému bývaniu nemožno dosiahnuť bez primeraného príjmu, ktorý je spojený aj so zdravím. Na obsiahnutie tejto zložitosti je potrebný celostný prístup. Avšak chudobní ľudia nie sú homogénnou skupinou a túto rozmanitosť treba vziať do úvahy pri koncipovaní účinných stratégií. Aby sme obsiahli celú túto zložitosť, treba sa vyhnúť príliš rozsiahlej definícii, ako aj obmedzeným ukazovateľom. Treba sa vyvarovať obmedzeniu ukazovateľov na ekonomický rast a je nutné zohľadniť stav celej sociálnej ochrany.

Kto je ochotný bojovať proti chudobe? Tí, čo rozhodujú (tvorcovia rozhodnutí, subjekty s rozhodovacou právomocou) musia klásť dôraz na viditeľnosť ich činností ako aj integrovať dotknuté osoby do prípravy koncepcií, ich implementácie a hodnotenia. Účasť chudobných ľudí sa musí stať jadrom politických činností a stratégií v procese, kde tí, čo rozhodujú, skladajú účty za svoje rozhodnutia. Na začiatku by participácia mohla byť ľahšie uskutočniteľná na miestnej úrovni a postupne by mohla dosahovať rozličné riadiace úrovne až po úroveň Európskej únie. Aby participácia bola účinná a zároveň prispievala k osobnému rozvoju chudobných ľudí, musí sa stretnúť so skutočnou a zodpovednou politickou vôľou. Zástupcovia chudobných ľudí a subjektov s rozhodovacou právomocou s poľutovaním konštatovali, že v tejto oblasti je stále veľký rozdiel medzi teóriou a skutočnosťou. Napriek tomu, že práva sú uzákonené, nerešpektujú sa vždy a ani neaplikujú.

Ako by sme mali bojovať proti chudobe? Existujúce nástroje, politiky a zákony by sa mali lepšie využívať (Charta základných práv, európske fondy...), aby sa zmenšil rozdiel medzi deklaráciami a skutočnosťou. Boj s chudobou vyžaduje globálny prístup. Je zrejme, že chudoba existovala aj pred krízou a že kríza zväčšila chudobu a zhoršila schopnosť chrániť sa pred chudobou najmä u ľudí, ktorí boli už predtým zraniteľní; z toho vyplýva, že sa treba vyvarovať znižovaniu sociálnych dávok. Každodenné prežitie nemôže byť založené na neformálnej solidarite.

Prioritou je zlepšenie podmienok **bývania** zaistením prístupu k adekvátnemu bývaniu všetkým občanom Európskej únie, keďže adekvátne bývanie je hlavnou podmienkou dôstojného života. Prístup k dôstojnému bývaniu zostáva obtiažny a navyše, náklady na **energie** prudko rastú.

Boli zdôraznené obrovské príjmové rozdiely a vysoké úroky pri pôžičkách, čo vyvoláva naliehavosť diskusie o **adekvátnom minimálnom príjme** (adekvátnych dávkach sociálnej pomoci).

Je naliehavé v blízkej budúcnosti prelomiť kruh chudoby účinnými postupmi boja proti **detskej chudobe**. Riešenie potrieb detí je riešením potrieb všetkých: bývanie, zdravie, prístup k službám, príjem, zamestnanie... Prijatie opatrení na boj proti detskej chudobe je bojom proti všetkým aspektom chudoby. Súčasne je potrebné navrhnuť riešenia zamerané aj na **chudobu rodín**. Prístup **k vzdelávaniu** je základnou podmienkou investovania do lepšej budúcnosti pre deti. Prístup **k sociálnym službám** je jedna zo stratégií zlepšenia situácie rodín.

Bola zdôraznená aj dôležitosť vytvorenia príležitostí na prístup **k dôstojnej práci**.

Navrhovaná Platforma Európskej únie proti chudobe musí zahrňovať všetkých zainteresovaných aktérov vrátane chudobných ľudí. **Participácia** sa musí uplatňovať a chudobní ľudia musia byť zapojení do celého procesu, vrátane realizácie a monitorovania až po vyhodnotenie politik. Aby boli pre participáciu pozitívnym príkladom, tí, čo rozhodujú, musia skladať účty zo svojej činnosti a prijímať transparentné rozhodnutia.

REFLEXIE

Na správy z workshopov reagovali p. Juan MATO, generálny riaditeľ pre sociálne politiky, rodinu a deti z Ministerstva zdravia a sociálnej politiky (Španielsko), Robert VERRUE, generálny riaditeľ, Generálne riaditeľstvo pre zamestnanosť, sociálne veci a rovnaké príležitosti, Ludo HOREMANS, prezident EAPN (Európska sieť proti chudobe), Aurelio FERNADEZ LOPEZ, prezident Európskeho výboru pre sociálnu ochranu a Phillipe COURARD, štátny tajomník pre sociálnu integráciu a boj proti chudobe belgického predsedníctva Európskej únie. Uistili delegátov, že vstup zo stretnutí je príspevkom k tvorbe politiky a každý z nich reagoval na jednotlivé aspekty v správach z workshopu, ktoré sa ho dotýkali.

Na konci stretnutia p. Erzsebet BARTA z Ministerstva sociálnych vecí Maďarska označila tieto stretnutia na úrovni Európskej únie ako jedinečnú udalosť. Chudobní ľudia môžu hovoriť o svojich skúsenostiach a praxi. Podstata tejto udalosti spočíva vo výmene skúseností z dobrej praxe a v posilnení spolupráce medzi účastníkmi a účastníčkami. Poukázala na pevný záväzok a predsavzatie pokračovať v dialógu. Maďarsko usporiada desiate stretnutie ľudí zažívajúcich chudobu v r. 2011.